

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžo/25/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201483
Dátum vydania rozhodnutia:	18.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013201483.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eleny Kováčovej, v právnej veci navrhovateľa: T. X., trvale bytom B. XX, U., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Slovenská 40, Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. 3N 4392/13, 43930/13 zo dňa 25. septembra 2013, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/53/2013-12 zo dňa 11. decembra 2013, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sp/53/2013-12 zo dňa 11. decembra 2013, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 3Sp/53/2013-12 zo dňa 11. decembra 2013 podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu č. 3N 4392/13, 43930/13 zo dňa 25. septembra 2013, ktorým tento podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) rozhodol tak, že navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci na základe jeho žiadosti z 29. apríla 2013 o ustanovenie advokáta na zastupovanie v súdnom spore vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/167/2012.

O trovách konania rozhodol súd s poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p. s použitím § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, pretože navrhovateľ v konaní úspešný nebol a odporca zo zákona toto právo nemá.

Krajský súd konštatoval, že v zmysle § 4 ods. 1 písm. i/ zákona č. 327/2005 Z. z. preukázanie stavu materiálnej núdze je jednou zo základných právnych podmienok pre priznanie bezplatnej právnej pomoci. Poukázal na zistenia odporcu, že navrhovateľ a spoločne posudzovaná osoba mali v roku 2012 započítateľný príjem 684,80 €, ktorý pozostával zo starobného dôchodku navrhovateľa vo výške 369,80 € a starobného dôchodku manželky navrhovateľa vo výške 315,00 €. Ďalej uviedol, že od 01. januára 2013 bol započítateľný príjem navrhovateľa a spoločne posudzovanej osoby vo výške 707,20 € (starobný dôchodok navrhovateľa v sume 381,00 € a starobný dôchodok manželky navrhovateľa v sume 326,20 €). Rovnako tak je navrhovateľ podľa pripojených výpisov z listu vlastníctva č. XXX a č. XXX pre k.ú. C. podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností - trvalých trávnatých porastov, lesných pozemkov a ornej pôdy a taktiež z listu vlastníctva č. XXX pre k.ú. O. vyplýva, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti - trvalých trávnatých porastov. Stotožnil sa so záverom odporcu, že navrhovateľ nespĺňa zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze, nakoľko započítateľný príjem žiadateľa a spoločne posudzovanej osoby presahuje výšku 1,6-násobku životného minima pre 2 plnoleté fyzické osoby, t.j. sumu 528,51 €. Zároveň konštatoval, že v prípade navrhovateľa nie je možné prihliadnuť pri započítavaní príjmu na zrážky z dôchodku vykonávané na základe exekúcií, ako ani výdavky v súvislosti s bývaním, zabezpečovaním liekov, vitamínov a ďalších potrieb bežného života, nakoľko zákon č. 327/2005 Z. z. takýto postup neumožňuje. Zdôraznil, že zo zákona č. 327/2005 Z. z. jednoznačne vyplýva, že kumulatívne musia byť splnené všetky zákonom stanovené podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci a nesplnením hoci len jednej z nich nie je možné takejto žiadosti vyhovieť. Súhlasil s tvrdením odporcu, že ak navrhovateľ nespĺnil zákonnú podmienku materiálnej núdze, nebolo už potrebné skúmať, či vo veci nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu, a či je splnená podmienka hodnoty sporu.

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v plnom rozsahu. Namietal, že skutočnosti uvádzané v rozhodnutiach Okresného súdu Prešov a Krajského súdu v Prešove nie sú pravdivé, pričom súdy v týchto konaniach zvýhodňujú žalobcu, ktorý je inžinier. Dôkazom uvedeného je podľa navrhovateľa podaná sťažnosť u ombudsmana.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhoval napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Uviedol, že prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí jasne deklaroval, že tak konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci, ako aj rozhodnutie odporcu sp. zn. 3N 4392/13, 43930/13 zo dňa 25. septembra 2013 je zákonné, a že pri postupe správneho orgánu boli dodržané všetky zákonom požadované náležitosti. Ďalej uviedol, že odporca ako správny orgán môže postupovať iba v medziach platných právnych predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2, § 214 ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. februára 2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým ako súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. č. 3N 4392/13, 43930/13 zo dňa 25. septembra 2013, ktorým navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Odvolací súd v rozsahu odvolacích dôvodov preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal s námietkami uvedenými v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Predmetom preskúmavacieho konania v danej veci je rozhodnutie a postup odporcu, ktorým rozhodol s konečnou platnosťou vo veci žiadosti navrhovateľa o nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z.

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. skonštatoval, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov §§ 250l a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v opravnom prostriedku, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250l ods. 2 v spojení s § 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd v odvolacom konaní je viazaný rozsahom odvolacích dôvodov, v rozsahu ktorých v danom prípade posudzoval, či súd prvého stupňa správne aplikoval právnu úpravu ustanovenú v zákone č. 327/2005 Z. z., ktorou zákonodarcu stanovil podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Účelom zákonodarcu právnou úpravou v zákone č. 327/2005 Z. z. bolo vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, ako aj prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Podľa § 4 ods. 1 písm. i/ zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení platnom v rozhodnom čase, materiálnou núdzou je stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť

svojím majetkom.

Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona, do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žadateľ“), sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima; to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporu v súdnom konaní s protichodným postavením.

Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 6a ods. 1 citovaného zákona, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b/ a c/ tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Odvolačí súd po preskúmaní veci v rozsahu odvolacích dôvodov dospel k záveru, že odporca v danom prípade postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, vo veci rozhodol vecne a právne správne a preskúmané rozhodnutie aj náležite odôvodnil, z ktorých dôvodov súd prvého stupňa napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil v súlade so zákonom.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že žalovaný správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že navrhovateľ ako žiadateľ nespĺnil podmienku ustanovenú v právnej norme § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., v zmysle ktorej fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom (§ 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, ktorá podmienka je nevyhnutným predpokladom na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 6 ods. 1 cit. zákona, s poukazom na to, že úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok v zmysle cit. § 6 ods. 1 uvedeného zákona.

Odporca v predmetnej veci posudzoval otázku materiálnej núdze navrhovateľa na základe jeho žiadosti o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci a priložených dokladov deklarujúcich jeho sociálny a majetkový stav z hľadiska splnenia všetkých zákonných podmienok, čím postupoval v súlade s citovaným zákonným ustanovením. Vzhľadom k tomu, že z dokladov predložených navrhovateľom vyplynulo, že odpočítateľný príjem navrhovateľa ako žiadateľa a jeho manželky presahuje výšku 1,4-násobku životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby a tiež 1,6-násobok životného minima pre dve plnoleté osoby v mesiaci podania žiadosti, teda v apríli 2013 a v šiestich predchádzajúcich mesiacoch, dospel k správneému záveru, že navrhovateľa nie je možné považovať za osobu v materiálnej núdzi majúcu právo na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z.

Odvolačí súd dáva do pozornosti navrhovateľa, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať splnenie všetkých zákonných podmienok ustanovených v právnej norme § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. a teda musí

sa zaoberať aj otázkou sociálneho a materiálneho stavu žiadateľa ako jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, pretože bez splnenia tejto podmienky, nemožno žiadaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, hoci žiadateľ ďalšie dve podmienky splnil.

Za stavu, že pre účely posudzovania výšky príjmu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci bola rozhodujúca výška jeho čistého započítateľného príjmu, t. j. 707,20 € spolu s príjmom spoločne posudzovanej osoby - jeho manželky, a nie jeho výdavkov, odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné ako konštatovať, že právny záver krajského súdu bol v súlade so zákonom.

Odvolací súd zistil, že odvolanie navrhovateľa neobsahuje žiadne nové právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, a s ktorými sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu s poukazom na § 250l ods. 2 v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vydaním napadnutého rozhodnutia zo strany žalovaného správneho orgánu, ktorým z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok nebol navrhovateľovi priznaný nárok na právnu pomoc v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z., právo navrhovateľa domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušným súdom ostalo zachované.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že navrhovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.